

kaansche Kerk, de Katholiciteit der Kerk met zooveel kracht heeft gehandhaafd.

Nu heeft de oude Christelijke Kerk, toe⁷ ze nog één en ongedeeld was, deze Katholiciteit der Kerk wel het sterkst tot uiting gebracht in haar oecumenische conciliën, die in de vierde en vijfde eeuw na Christus gehouden, de belijdenis der Christelijke Kerk tegen opkomende heresieën hebben vastgesteld en daardoor de eenheid der Kerk hebben bewaard. En al is, eerst door het schisma tusschen de Oostersche en Westersche Kerk, en daarna door de klove, die de Reformatie sloeg in de Westersche Kerk, die eenheid wel voor goed gebroken, zoodat van zulk een oecumenisch Concilie van heel de Christelijke Kerk thans geen sprake meer zijn kan, het blijft toch een ernstige aanklacht tegen de Protestantsche Kerken, dat zij veel te veel zich genationaliseerd hebben en voor de handhaving van de Katholiciteit der Kerk zoo weinig hebben gevoeld en gedaan. In al onze Gereformeerde Kerkenordeningen wordt alleen van een *Nationale Synode* gesproken; slechts de Schotsche Kerk, het zij tot haar eere gezegd, maakt gewag in haar *Second Book of Discipline* van een nog meerdere vergadering, die alle naties omvat, representing the universall Kirk of Christ, welke in eigenlijken zin genoemd kan worden the generall Councelle of the haill (d. w. z. whole) Kirk of God⁴). Toch heeft het in onze Gereformeerde Kerken niet aan pogingen ontbroken om deze Katholiciteit der Kerk door het houden van oecumenische Synodes tot uiting te brengen en zijn die pogingen ook niet geheel zonder resultaat gebleven. Het is daarop, dat ik in dit afscheidscollege, waarmede ik mijn arbeid aan onze Universiteit besluit, u wilde wijzen, al kan dit slechts, om de korte spanne tijds mij gegund, in vogelvlucht geschieden.

De eerste poging, waarop ik uw aandacht wilde vestigen, is uitgegaan van Thomas Cranmer, den vromen Aartsbisschop van Canterbury, die terecht het gevaar inzag, dat de Protestantsche Kerken dreigde, nu de Roomsche Kerk op het Concilie te Trente tot nieuwe krachtontwikkeling was gekomen en bezig was haar dogma's vast te stellen, waardoor de eenheid in haar gelederen zou worden hersteld. De Protestantsche Kerken door haar onderlinge leergeschillen zoo hopeloos verdeeld, zouden daarentegen tot een spot van de wereld worden en de voortgang van den loop